

Kérem ezért, hogy utóbbi kiállítás ügyében határozni szíveskedjék és amennyiben ez még lehetséges, kérem annak engedélyezését, hogy Kovács Margitnak kiállításra szánt munkái e bútorokkal együtt szállíttassanak ide.

MOL XIX-J-1-k 31. doboz 18/e (eredeti)

381. KÁROLYI MIHÁLY MOLNÁR ERIKHEZ

(Párizs, 1947. november 29.)

Tisztelettel jelentem Miniszter Úrnak, hogy a fenti tárgyban jelentettek kiegészítése és további megvilágítása céljából, csatoltan felterjesztem a kulturális attasénak Gerlőczy úrral folytatott megbeszéléséről készült feljegyzését, amely egy Párizsban rendezendő Csontváry-kiállítás feltételeit bővebben ismerteti.¹

Véleményem szerint célszerű volna Csontváry műveivel egyidejűleg más magyar neves festők (pl. Rippl-Rónai) műveit is kiállítani, tekintettel arra, hogy ez többletköltséget nem jelent és ugyanakkor a kiállítás hatásosságát fokozza.

MOL XIX-J-1-k 31. doboz 18/e (eredeti)

¹ Beck András már 1946 végén javasolta a dobozban fellelhető iratok tanúsága szerint egy párizsi Csontváry-kiállítás megrendezését. Az ajánlattal Auer is foglalkozott, de nem történt semmi. Szabó Zoltán mellékelte november 27-i feljegyzésében közli, hogy felkereste őt az átutazóban Párizsban tartózkodó Gerlőczy Zsigmond, számos Csontváry-festmény tulajdonosa, és minden ellenszolgáltatás nélkül felajánlotta a képeket egy párizsi kiállítás megrendezésére, sőt ezen túl azt is, hogy miután a párizsi követségen egy modern magyar képet sem látott, kölcsönöz tartósan néhány képet a követségnek reprezentáció céljára és azért, hogy megfigyelhessék, milyen hatást gyakorolnak a Csontváry-képek a hozzáértő francia látogatókra. Szívesen ad a követségnek néhány példányt régi Csontváry-kötetéből és bemutatható fotókat is. 1948. január 10-én a Művészeti Tanács hozzájárulását adta a kiállítás megrendezéséhez, sőt a kezdeményezés hírére az Iparművészeti Múzeum felajánlotta egy Kovács Margit-kiállítás megrendezését.

382. KÁROLYI MIHÁLY MOLNÁR ERIKHEZ

(Párizs, 1947. december 1.)

Mint 124/pol. számú jelentésemben jelentettem, fokozódott a Németországban élő nyugatosok beözönlése Franciaországba. Ezzel kapcsolatban Foucoud százados, aki az International Refugee Organization¹ párizsi irodájának magyar referense, azzal a kéréssel fordult hozzánk, hogy szerezzük meg neki a magyar háborús bűnösök listáját, nehogy olyan „displaced person”-okat² támogassanak, akik a németekkel működtek együtt és ezért hagyták el Magyarországot. Foucoud urat ismételten megkértük arra, hogy ne támogasson olyan displaced personokat, akik sem a követségtől, sem valamilyen elismert zsidó jótékonyági szervtől származó iratot felmutatni nem tudnak, mert akinek nincsen ilyen irata, arról joggal feltételezhető, hogy a háború alatti politikai tevékenysége miatt van távol Magyarországtól. Benyomásom szerint azonban az IRO vezetősége ezt az argumentációt nem fogadja el, mert nem abból indul ki, hogy aki a mai magyar kormánnyal szemben áll, az fasiszta, hanem abból, hogy csak a kifejezetten háború alatti tevékenységük miatt a magyar igazságügyi hatóságok által megnevezett személyeket lehet háborús bűnösnek, együttműködő fasiszta elemeknek tekinteni Franciaországban. Éppen ezért érhetőnek tartom, hogy Foucoud százados a napokban ismét sürgette a magyar háborús bűnösök listáját, amelyet már annak idején kértem a külügyminisztériumtól.

Véleményem szerint a magyar háborús bűnösök listája nem felel meg teljesen a cél-
nak, mert hiszen tudomásom szerint csak a notórius és ismert, németekkel együttműkö-
dő politikai bűnösöknek neveit tartalmazza, viszont nincsenek benne azoknak a szemé-
lyeknek nevei, akik a németekkel együtt azért hagyták el Magyarországot, mert velük
szorosan együttműködtek. A nyilas pártok aktív tagjainak a nevei sincsenek rajta a há-
borús bűnösök listáján. Éppen ezért egy olyan listát kellene átadni az IRO-nak, amelyen
lehetőleg mindazon polgári vagy katonai személyek nevei szerepelnek, akiknek tevé-
kenysége kimeríti a németekkel való együttműködés tényálladékát. Az ilyen lista átadá-
sa az egyetlen mód arra, hogy a francia hatóságokat rábírjuk az itteni nyugatos emigrán-
sok letelepedésének megakadályozására. Benyomásom szerint Foucoud százados szin-
tén helytelenítette, hogy francia területen V. hadoszlop alakul magyar nyugatosokból,
de kénytelen őket itt támogatni mindaddig, amíg a magyar hatóságoktól nem kap ada-
tokat arra nézve, hogy ezek személy szerint mint a németekkel kollaboráló egyének van-
nak Magyarországon nyilvántartva.

Fentiekre való tekintettel kérem Miniszter Úr sürgős intézkedését, mert a franciaor-
szági helyzet fejlődése folytán az itteni nyugatos emigráció ügye politikailag is egyre je-
lentősebbé válhat.³

MOL XIX-J-30-b 1. doboz 1/b (másolat)

¹ IRO - Nemzetközi Menekültügyi Szervezet (angol).

² „Menekülteket”, „hontalanokat” (angol).

³ A Külügyminisztérium kérdésére Károlyi 1947. december 11-én röviden megismételte fenti jelentése lényegét. (L. ugyanezen jelzet alatt.)

383. KÁROLYI MIHÁLY MOLNÁR ERIKHEZ

(Párizs, 1947. december 1.)

Legújabb információim szerint a franciaországi disszidensek és antidemokratikus
emigránsok sorában egymástól elég élesen elkülönülő három csoportot lehet megkü-
lönböztetni.

A legkomolyabban veendő az a csoport, amely az amerikaiak által támogatást élvező
Nagy Ferenc- és Szegedy-Maszák-irányzat¹ franciaországi ága. Kétségtelen, hogy a Mikes
Imre által szerkesztett „Nyugati Hírnök” a Nagy Ferenc- féle parasztmozgalom irányzatá-
nak nyugat-európai szócsove. Nemestóthy Dénes minden jel szerint a lap politikai irá-
nyítója. Benyomásom szerint az amerikaiak azért támogatják elsősorban [a] Nagy-féle
irányzatot, mert úgy képzelik, hogy a kelet-európai agrárállamokban ez az irányzat,
amely párhuzamosan fut Mykolajczik-Maniu-Dimitrov-Macek-iránnyal, leginkább szá-
míthat „sikerre”. Úgy látszik, egyedül Nagy Ferencnek van elég befolyása ahhoz, hogy
azokat, kiket bizalmi embereinek tekint, Amerikába bejuttassa és álláshoz juttassa, a töb-
biek meglehetősen magukra hagyva maradtak. Így Szabó Tamás, Nagy Ferenc bizalmi
embere, már repülőgépen elutazott Amerikába, és családját is maga után hozatja. Infor-
mációim szerint Kertész volt római követ december közepén utazna Amerikába, és ő
maga meg van győződve arról, hogy komolyan vett szakértője lesz majd a magyar ügy-
nek az amerikaiaknál. Nem valószínű azonban, hogy az amerikai State Department-nél
bizalmi helyzetben levő Szegedy-Maszák mellett Kertész² komolyabb befolyáshoz jut-
hatna. Amerikából érkező hírek szerint Eckhardt Tibor kifelé együttműködik a Nagy
Ferenc-féle csoporttal. Súlyok helyzete még tisztázatlan, viszont Varga Béla a hírek sze-
rint repülőgépen szintén eljutott Nagy Ferenchez Amerikába.